

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก
ของชาวบ้านในชุมชนพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
Influencing Factors of Dengue hemorrhagic fever Prevention Behavior
of Villagers in the Community Area Nakhon Sawan West District
Amphoe Mueang Nakhon Sawan Province.

ประสิทธิ์ นิมสุวรรณ¹

ขวัญเรียม นิมสุวรรณ¹

ธวัชชัย ศรีพรงาม²

อัมพล ชูสนุก³

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ ซึ่งมีกรอบแนวคิดพื้นฐานมาจากรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม และทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม ตลอดจนทฤษฎีทางจิตวิทยาที่สำคัญทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาว่าปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นชาวบ้านที่อาศัยในชุมชนพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป รวม 381 คน จากการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน จำนวน ร้อยละ และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ผลการวิจัย ปรากฏว่า 1. สถานการณ์เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมีอิทธิพลทางบวกต่อจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2. การรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมีอิทธิพลทางบวกต่อจิตลักษณะตามสถานการณ์ 3. สถานการณ์เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก

¹ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าทอง ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

² นวัตกรรมและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

³ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

มีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกและ 4. การรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก หรือกล่าวได้ว่าชาวบ้านที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ยังมีสถานการณ์เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมาก (ยังได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากหน่วยงานภาครัฐมาก ยังได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมาก และยังมีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก ตามลำดับ) ยังมีการรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก (ยังมีการรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้เลือดออกมาก ยังมีการรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้เลือดออกมาก ยังมีการรับรู้อุปสรรคของการป้องกันโรคไข้เลือดออกมากและยังมีการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคไข้เลือดออกมาก ตามลำดับ) ชาวบ้านที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ก็ยังมีจิตลักษณะตามสถานการณ์ (ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือด และความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก) และพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก มากตามไปด้วย

คำสำคัญ พฤติกรรมป้องกันโรคไข้เลือดออก ชุมชนพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก

Abstract

This research was a correlation-comparative study, based on the Interactionism model as the conceptual research framework as along with several noted theories and concepts in the field of psychology from Thailand and abroad. The sample used in this study were the Villagers in the Community Area Nakhon Sawan West District Amphoe Mueang Nakhon Sawan Province, and over 18 years of age living in this area, random sampling by convenience sampling total of 381 people. Structural Equation Model was used for descriptive statistics and causal model analysis.

Based on the research results, there were 4 important findings as follow. First, the situational factors of Dengue hemorrhagic fever had positively influences on the psychological states. Second, the perceived of Dengue hemorrhagic fever had positively influences on the psychological states. Third, the situational factors of Dengue hemorrhagic fever had positively influences on the Dengue prevention behavior. and Fourth, the perceived of Dengue hemorrhagic fever had positively influences on the Dengue prevention behavior. On the top of that, results from this study of Villagers in the Community Area Nakhon Sawan West District Amphoe Mueang Nakhon Sawan Province, found that the more of the situational factors of Dengue hemorrhagic fever (i.e., governmental support, information of Dengue hemorrhagic fever, and visible model, respectively.) , the more they perceived of Dengue hemorrhagic fever (i.e., Perceived benefits of Dengue prevention behavior, perceived severity of Dengue hemorrhagic fever, perceived barriers of Dengue prevention behavior, and perceived susceptibility of Dengue hemorrhagic fever, respectively.) , the villagers in the Community Area Nakhon Sawan West District Amphoe Mueang Nakhon Sawan Province the more the effect on the psychological states (i.e., favorable attitude was Dengue prevention behavior, and Dengue hemorrhagic fever knowledge) , and Dengue prevention behavior, the better.

keyword Dengue Fever Prevention, the Community Area Nakhon Sawan West

บทนำ

ไข้เด็งกี (Dengue fever) หรือที่รู้จักกันในประเทศไทยว่า ไข้เลือดออก เป็นโรคติดต่อซึ่งระบาดในเขตร้อน (ไข้เด็งกี, 2559) ซึ่งสามารถพบในประเทศไทยและประเทศใกล้เคียงในเอเชียอาคเนย์ เกิดจากไวรัส Dengue จึงเรียกชื่อว่า Dengue Hemorrhagic Fever (DHF) เป็นโรคที่เป็นปัญหาสำคัญทางด้านสาธารณสุขและการแพทย์ เพราะมีผู้ป่วยในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก และผู้ป่วยไข้เลือดออกอาจเกิดภาวะช็อก ทำให้ถึงเสียชีวิตได้ในเวลาอันรวดเร็ว ถ้าไม่ได้รับการวินิจฉัยและการดูแลรักษาอย่างถูกต้อง

สำหรับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกในประเทศไทยพบว่า ช่วงต้นปี 2558 (ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 24 มีนาคม 2558) มีผู้ป่วยจำนวน 5,571 ราย เสียชีวิต 3 ราย อัตราป่วยตายร้อยละ 0.05 กลุ่มอายุที่อัตราป่วยสูงสุด คือ 10-14 ปี (25.48 ต่อประชากรแสนคน) รองลงมาคือ 5-9 ปี (19.46 ต่อประชากรแสนคน) และ 15-24 ปี (15.36 ต่อประชากรแสนคน) ตามลำดับ อาชีพที่พบผู้ป่วยสูงสุด คือ นักเรียน ร้อยละ 43.85 รองลงมาคือ รับจ้าง ร้อยละ 22.76 ส่วนสถานการณ์โรคไข้เลือดออก ตลอดทั้งปี 2557 พบผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก จำนวน 40,278 ราย เสียชีวิต 41 ราย อัตราป่วยตายร้อยละ 0.10 และจากสถานการณ์โรคไข้เลือดออก (ข้อมูล ณ วันที่ 18 สิงหาคม 2558) (กระทรวงสาธารณสุข กรมควบคุมโรค, 2559: 1) แสดงให้เห็นว่า ณ ช่วงเวลาเดียวกันปี 2558 มีรายงานผู้ป่วยมากกว่าปี 2557 ร้อยละ 130.34 (2.30 เท่า)

จากข้อมูลสถิติข้างต้น แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มในอนาคตว่า หากไม่มีการดำเนินการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกที่มีประสิทธิภาพ จะทำให้มีจำนวนผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อต้นทุนสำหรับภาครัฐ ภาคสังคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ต้องรับภาระในการดูแลรักษาผู้ป่วยที่เป็นโรคไข้เลือดออก สูงมากขึ้น ดังนั้นจึงควรมีการสนับสนุนให้เกิดพฤติกรรมป้องกันการป้องกันโรคไข้เลือดออก

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันการป้องกันโรคไข้เลือดออกในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งพบว่ามีงานวิจัย

เชิงปริมาณที่มุ่งศึกษาหาสาเหตุของพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกอย่างเป็นระบบยังมีอยู่น้อย จึงส่งผลทำให้การกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออก ไม่ว่าจะเป็นในส่วนงานของภาครัฐหรือส่วนงานที่เกี่ยวข้อง เป็นไปอย่างไม่ตรงกับสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาที่เกิดขึ้น จึงเป็นที่มาของงานวิจัยนี้ ที่มุ่งทำความเข้าใจในรูปแบบของการมีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก ที่มีผลต่อปัญหาการแพร่กระจายของโรค เพื่อแสวงหาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก โดยศึกษาสาเหตุจากปัจจัยภายในของตัวบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับจิตลักษณะที่สำคัญ และสาเหตุภายนอกที่เกี่ยวข้องกับบุคคลรอบข้างและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยและ/หรือขัดขวางพฤติกรรม การป้องกันโรคไข้เลือดออก ซึ่งจะเป็นแนวทางให้กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม ได้ตระหนักถึงปัญหาและร่วมมือกันในการส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออก จากการมีพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่เหมาะสมทั้งในด้านทัศนคติ ความรู้ และการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคไข้เลือดออก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อจิตลักษณะตามสถานการณ์ อันได้แก่ สถานการณ์เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก และการรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกของชาวบ้านที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก อันได้แก่ สถานการณ์เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก และการรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกของชาวบ้านที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
3. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุอิทธิพลของสถานการณ์เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกและการรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก ต่อจิตลักษณะตาม

สถานการณ์ และพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก ของชาวบ้านที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์กับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 สถานการณ์เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมีอิทธิพลทางบวกต่อจิตลักษณะตามสถานการณ์ ของชาวบ้านที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

สมมติฐานที่ 2 การรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมีอิทธิพลทางบวกต่อจิตลักษณะตามสถานการณ์ ของชาวบ้านที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

สมมติฐานที่ 3 สถานการณ์เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก ของชาวบ้านที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

สมมติฐานที่ 4 การรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก ของชาวบ้านที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย 10 หมู่บ้าน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 15,292 คน ข้อมูลจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าทอง ต.นครสวรรค์ตก อ.เมือง จ.นครสวรรค์ ซึ่งขนาดกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลโมเดลสมการโครงสร้างด้วยโปรแกรมลิสเรล Hair และคณะ (2006: 741-742) แนะนำว่า ตัวอย่างที่ใช้ควรมีขนาดตั้งแต่ 200 ตัวอย่างขึ้นไป สำหรับในกรณีที่ไม่เดลไม่ซับซ้อนมาก ประกอบกับ Golob (2003: 1-25) แนะนำว่า การวิเคราะห์โมเดลลิสเรล

ด้วยวิธีประมาณค่าแบบ maximum likelihood ควรมีขนาดตัวอย่างอย่างน้อย 15 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ซึ่งจากการประเมินจำนวนตัวแปรสังเกตได้ของโมเดลของการวิจัยนี้คือ $20 \times 15 = 300$ ตัวอย่าง และเมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ปรากฏว่าข้อมูลที่เก็บได้และนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องแล้ว มีจำนวนข้อมูลที่ใช้ได้จริงในการวิจัยครั้งนี้คือ จำนวน 381 ตัวอย่าง โดยการเลือกตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) (Gravetter & Forzano, 2012: 151-152) จากคนในชุมชนพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ในการวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เป็นเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือวิจัย โดยทำการทดสอบเครื่องมือ 3 ส่วน คือ 1. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) 2. การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) และ 3. การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผ่านอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) โดยประสานงานกับเจ้าหน้าที่ อสม. ในแต่ละพื้นที่ที่รับผิดชอบนัดประชุมและให้คำอธิบายการตอบแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่าง โดยคณะผู้วิจัยจะทำหน้าที่ในการตรวจสอบความถูกต้อง และความครบถ้วนของการตอบในแต่ละชุดเป็นขั้นตอนสุดท้าย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบไปด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบโมเดลเชิงสาเหตุอิทธิพลของลักษณะของสถานการณ์ และการรับรู้ ต่อจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการป้องกัน การแพร่ระบาดโรคไข้เลือดออกของชาวบ้านที่อยู่อาศัยในชุมชนพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model)

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ประชากรที่ศึกษาเป็นกลุ่มชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยการเลือกตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) (Gravetter & Forzano, 2012: 151-152) จากชาวบ้านในชุมชนพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ประกอบด้วย 7 ตัวแปร ได้แก่

1. กลุ่มลักษณะสถานการณ์ปัจจุบัน (SIT) มี 3 ตัวแปร ประกอบด้วย 1.1. การสนับสนุนทางสังคมจากหน่วยงานรัฐ (SS) 1.2. การได้รับข้อมูลข่าวสารโรคไข้เลือดออก (NEWS) และ 1.3. การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง (EXM)
2. กลุ่มการรับรู้ (PSC) มี 4 ตัวแปร ประกอบด้วย 2.1. การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคไข้เลือดออก (ACK1) 2.2. การรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้เลือดออก (ACK2) 2.3. การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้เลือดออก (ACK3) และ 2.4. การรับรู้อุปสรรคของการป้องกันโรคไข้เลือดออก (ACK4)

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ประกอบด้วย 2 กลุ่มตัวแปร ได้แก่

1. กลุ่มพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก (BEH) และ 2. จิตลักษณะตามสถานการณ์ (SSC) มี 2 ตัวแปร ประกอบด้วย 1. ทศนคติต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก (ATT) และ 2. ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก (KNW)

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม คือ ชาวบ้านที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 381 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 54.6) มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 48.0 ปี (ร้อยละ 51.4) มีระดับการศึกษาน้อยกว่าหรือเท่ากับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 65.9) มีรายได้ไม่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 12,000 บาท (ร้อยละ 50.7) มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวน้อยกว่า 4 คน

(ร้อยละ 71.1) ส่วนใหญ่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ที่เกิดโรคไข้เลือดออกน้อย (ร้อยละ 65.4) และแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับข้อมูลเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมากที่สุดคือ โทรทัศน์/เคเบิลทีวี

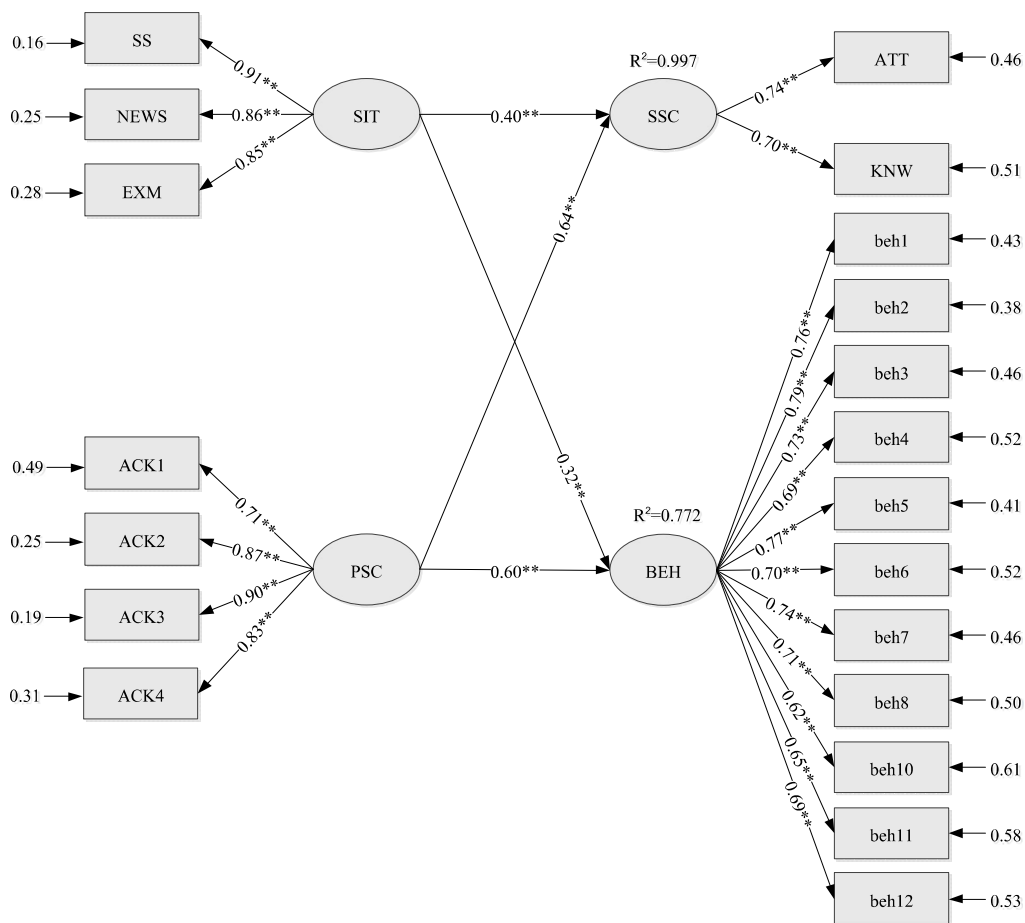
ในภาพรวมชาวบ้านที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม มีระดับความคิดเห็น โดยเฉลี่ยต่อลักษณะสถานการณ์ (SIT) อยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย = 4.11, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.44) การรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก (PSC) อยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย = 4.13, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.45) จิตลักษณะตามสถานการณ์ (SSC) อยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย = 4.20, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.38) และพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก (BEH) อยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย = 4.20, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.45) นอกจากนี้ ผลการวิจัยที่ทดสอบตามสมมติฐานการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อจิตลักษณะตามสถานการณ์อันได้แก่ สถานการณ์เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก และการรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกของชาวบ้านที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพบว่า (1) สถานการณ์เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมีอิทธิพลทางบวกต่อจิตลักษณะตามสถานการณ์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.40 และ (2) การรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมีอิทธิพลทางบวกต่อจิตลักษณะตามสถานการณ์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.64

สมมติฐานที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก อันได้แก่ สถานการณ์เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก และการรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกของชาวบ้านที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพบว่า (1) สถานการณ์เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.32 และ (2) การรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก

มีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.60

สมมติฐานที่ 3 เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุอิทธิพลของสถานการณ์เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก และการรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกต่อจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของชาวบ้านที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิจัยแสดงว่า โมเดลเชิงสาเหตุอิทธิพลของสถานการณ์เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก และการรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกต่อจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อยู่ในเกณฑ์ดี ค่าไค-สแควร์ (2) มีค่าเท่ากับ 123.88 องศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 101 ค่าความน่าจะเป็น (p-value) มีค่าเท่ากับ 0.06 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (2/df) มีค่าเท่ากับ 1.23 เมื่อพิจารณาค่าความสอดคล้องจากดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.97 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.93 และค่าดัชนีค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.02 (แสดงดังภาพ 1)



$\chi^2=123.88$, $df=101$, $\chi^2/df=1.23$, $p\text{-value}=0.06$, $RMSEA=0.02$, $GFI=0.97$, $AGFI=0.93$

ภาพ 1 โมเดลสมการโครงสร้างหลังการปรับโมเดลแสดงอิทธิพลของสถานการณ์เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก และการรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกต่อจิตลักษณะตามสถานการณ์และพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของชาวบ้านที่พักอาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

สรุปและอภิปรายผล

การอภิปรายผลของข้อค้นพบต่าง ๆ ที่ได้จากผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลของสถานการณ์เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกและการรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกต่อจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก ของชาวบ้านในชุมชนพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ คณะผู้วิจัยนำเสนอการตีความ และประเมินข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยเพื่ออธิบายและยืนยันความสอดคล้องระหว่างข้อค้นพบ กับสมมติฐานการวิจัย โดยอธิบายข้อค้นพบว่า สนับสนุนทฤษฎีที่เกี่ยวข้องอย่างไร คณะผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลดังนี้

สถานการณ์เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมีอิทธิพลทางบวกต่อจิตลักษณะตามสถานการณ์ของชาวบ้านที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.40 โดยมีตัวแปรเชิงเหตุ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1. การสนับสนุนทางสังคมจากหน่วยงานภาครัฐ (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.91) 2. การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.86) และ 3. การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.85) ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า ชาวบ้านที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ยังได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากหน่วยงานภาครัฐมาก ยังได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมาก ยังมีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก ชาวบ้านที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ก็ยังมีจิตลักษณะตามสถานการณ์ (ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก และความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก) มากตามไปด้วย โดยตัวแปรเชิงเหตุในโมเดล สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของจิตลักษณะตามสถานการณ์ ได้ 40 % สำหรับผลการศึกษานี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวรรณ อัสวกุล (2555: 35-48) ที่ได้ทำการฝึกอบรมจิตลักษณะและทักษะแก่มารดาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพบุตรก่อนวัยเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาที่มีบุตร 4 - 5 ปี อยู่กับคู่สมรสและเลี้ยงบุตรด้วยตนเอง จำนวน

322 คน ผลการวิจัยพบว่า การได้รับการสนับสนุนมาก มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการดูแลทางด้านทันตสุขภาพบุตรมากตามไปด้วย ส่วนงานวิจัยของ สุทธิดา ทองศฤงคลี (2547: 236) ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการระหว่างบ้าน โรงเรียน และ จิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจที่จะดูแลญาติผู้สูงอายุของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 473 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนมาก เป็นผู้ที่ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการดูแลบุคคลในครอบครัวมากตามไปด้วย

การรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมีอิทธิพลทางบวกต่อจิตลักษณะตามสถานการณ์ของชาวบ้านที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัด นครสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.64 โดยมีตัวแปรเชิงเหตุ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1. การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้เลือดออก (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ.90) 2. การรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้เลือดออก (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ.87) 3. การรับรู้อุปสรรคของการป้องกันโรคไข้เลือดออก (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ.83) และ 4. การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคไข้เลือดออก (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ.71) ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า ชาวบ้านที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ยังมีการรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้เลือดออกมาก ยังมีการรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้เลือดออกมาก ยังมีการรับรู้อุปสรรคของการป้องกันโรคไข้เลือดออกมากและ ยังมีการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคไข้เลือดออกมาก ชาวบ้านที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ก็ยังมีจิตลักษณะตามสถานการณ์ (ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก และ ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก) มากตามไปด้วย โดยตัวแปรเชิงเหตุในโมเดล สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของจิตลักษณะตามสถานการณ์ ได้ 64 % สำหรับผลการศึกษานี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิคม แก้ววันดี, วราภรณ์ ศิริสว่าง, และ ศิริขวัญ บริหาร (2557: 73-86) ที่พบว่า ปัจจัยนำด้านคุณลักษณะประชากร ความรู้ การรับรู้ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ ความพอเพียงของทรัพยากร และปัจจัยเสริม ได้แก่ การได้รับคำแนะนำ/กระตุ้น

เดือน และการได้รับแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในส่วนของปัจจัยนำ ด้านทัศนคติ และ ปัจจัยเอื้อ ด้านการมีทักษะในการใช้ทรัพยากรป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถานการณ์เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก ของชาวบ้านที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.32 โดยมีตัวแปรเชิงเหตุ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1. การสนับสนุนทางสังคมจากหน่วยงานภาครัฐ (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.91) 2. การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.86) และ 3) การเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.85) ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่า ชาวบ้านที่พักอาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ยิ่งได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากหน่วยงานภาครัฐมาก ยิ่งได้รับการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมาก ยังมีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก ชาวบ้านที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ก็ยังมีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกมากตามไปด้วย โดยตัวแปรเชิงเหตุในโมเดล สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของจิตลักษณะ ตามสถานการณ์ ได้ 32 % ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ภรณ์ ดังสุรัตน์ และ วิมลฤดี พงษ์หิรัญญ์ (2556: 57-69) ที่พบว่า การรับรู้ข่าวสารสุขภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของ นันทนัช โสมนรินทร์ และ ณัฐชุตตา วิจิตรจามรี (2555: 893-900) ที่พบว่า การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออก มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยการเปิดรับ

ข่าวสารมีความสัมพันธ์กับความรู้ ความรู้มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ทัศนคติมีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติตน เรื่องการป้องกันโรคไข้เลือดออก และผลงานวิจัยของ ภิรมย์รัตน์ เกียรติธนบดี, วิโรจน์ ไหววนิชกิจ, และ จเด็จ ตี้อยิ่ง (2558: 84-91) ที่พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคไข้เลือดออก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมการป้องกัน โรคไข้เลือดออกของชาวบ้านที่พักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.60 โดยมีตัวแปรเชิงเหตุ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1. การรับรู้ประโยชน์ ของการป้องกันโรคไข้เลือดออก (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.90) 2. การรับรู้ความ รุนแรงของโรคไข้เลือดออก (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.87) 3. การรับรู้อุปสรรค ของการป้องกันโรคไข้เลือดออก (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.83) และ 4. การรับรู้ โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคไข้เลือดออก (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .71) ทั้งนี้อาจ กล่าวได้ว่า ชาวบ้านที่พักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ยังมีการรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้เลือดออกมาก ยังมีการรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้เลือดออกมาก ยังมีการรับรู้อุปสรรคของการป้องกัน โรคไข้เลือดออกมาก และยังมีการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคไข้เลือดออกมาก ชาวบ้านที่พักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ก็ยังมีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก มากตามไปด้วย โดยตัวแปรเชิงเหตุ ในโมเดล สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของจิตลักษณะตามสถานการณ์ ได้ 60 % ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุทธิพงษ์ ปรางศร (2547: 41-46) ที่พบว่า การรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนในการป้องกันและ ควบคุมโรคไข้เลือดออกของประชาชน อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี เช่นเดียวกันกับ ผลการศึกษาของ ดลนภา หงส์ทอง และคณะ (2559: 1286-1293) ที่พบว่า การที่บุคคลมีการรับรู้มากมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้ปวดข้อยุงลาย

ดีกว่าบุคคลที่มีการรับรู้ต่ำ ส่วนในงานวิจัยของ ณรงค์ศักดิ์ อินตะ (2557: 37-48) พบว่า การรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้เลือดออก มีผลต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ซึ่งงานวิจัยของ วิจิตรา ดวงขยาย และ เทียนทอง ต๊ะแก้ว (2558: 416-425) พบว่า การรับรู้เรื่องโรคไข้เลือดออก ด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรค ด้านการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรค และด้านการรับรู้ความรุนแรงของโรคมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ภาคย์ คะมาลี (2552: 1-2) ที่พบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรค และการรับรู้ต่อการดำเนินงานป้องกันโรคไข้เลือดออก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ทั้งนี้ งานวิจัยนี้เป็นไปตามทฤษฎีรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) ที่ต้องมีการศึกษาอิทธิพลร่วมระหว่างลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำกับลักษณะของสถานการณ์ที่มีต่อจิตลักษณะตามสถานการณ์ กล่าวคือ สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นกับชาวบ้านที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งเป็นสาเหตุภายนอกตัวบุคคลที่มีอิทธิพลต่อจิตลักษณะตามสถานการณ์ของบุคคลและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของบุคคลนั่นเอง นอกจากนี้ การจะส่งเสริมให้ชาวบ้านมีจิตลักษณะตามสถานการณ์ (ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก และความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก) และมีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก ไปในทิศทางที่ดีขึ้น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าทอง ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติ ซึ่งตัวแปรเหล่านี้แต่ละตัวมักจะไม่ได้เกิดขึ้นโดยอิสระต่อกัน แต่จะเกิดขึ้นโดยรวม ๆ กันและพึ่งพากัน ซึ่งนักพฤติกรรมศาสตร์เรียกการศึกษาตัวแปรเหล่านี้ว่า “KAP Study” ซึ่ง KAP Study เป็นการอธิบายถึงสาเหตุการเกิดของพฤติกรรม หรือปัจจัยที่มีอิทธิพล

ต่อพฤติกรรมนั้น ๆ ที่มาจากองค์ประกอบในตัวบุคคล คือ ความรู้ และทัศนคติของบุคคล (ระเด่น หัสดี และ สรวงศ์ภรณ์ ดวงคำสวัสดิ์, 2536: 14-15) นั่นเองและจากผลการวิจัยนี้ ควรนำตัวแปรที่เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับต้น ๆ ที่พบ มาใช้ประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานส่งเสริม ป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออกของชาวบ้านที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. งานวิจัยนี้ได้นำเสนอถึงปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก ซึ่งยังไม่มีมีการวิจัยในเรื่องนี้อย่างเป็นระบบในสังคมไทยมาก่อน ดังนั้น ผลจากการวิจัยจึงเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทาง และนโยบายการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน รวมถึงองค์กรพัฒนาเอกชนต่าง ๆ ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคไข้เลือดออกดังกล่าว เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสนับสนุนบุคคลให้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสุขภาพที่มีความเหมาะสม เพื่อเป็นทุนทรัพยากรมนุษย์ของสังคมให้เกิดผลอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

2. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าทอง ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการเสริมสร้างลักษณะตามสถานการณ์เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากหน่วยงานภาครัฐ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก และการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง เพื่อกระตุ้นให้ชาวบ้านที่พักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มีจิตลักษณะตามสถานการณ์ (ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรม การป้องกันโรคไข้เลือดออก และความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก) และพฤติกรรม การป้องกันโรคไข้เลือดออกเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตของทุกคนต่อไปในอนาคตได้เป็นอย่างดี

3. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าทอง ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการเสริมองค์ความรู้ ในด้านการรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้เลือดออก การรับรู้ความรุนแรงของโรค ไข้เลือดออก การรับรู้อุปสรรคของการป้องกันโรคไข้เลือดออก และการรับรู้โอกาสเสี่ยง ต่อการเป็นโรคไข้เลือดออก ให้กับชาวบ้านที่พักอาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อเป็นการมุ่งเน้นให้ทุกคนจะได้ตระหนักถึง ความสำคัญของการป้องกันโรคไข้เลือดออก ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของทุกคนต่อไป ในอนาคต

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. สามารถนำผลการวิจัยนี้ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างชุดฝึกอบรมทางจิต ลักษณะตามสถานการณ์ และชุดสถานการณ์ เพื่อพัฒนาให้เกิดพฤติกรรมป้องกัน โรคไข้เลือดออกที่เหมาะสม จากนั้นจึงดำเนินการทำการวิจัยเชิงทดลองประเมินผล ชุดฝึกอบรมเหล่านี้ต่อไป

2. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในกลุ่มชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อื่น ๆ โดยใช้ กรอบแนวคิดนี้ เพื่อเป็นการยืนยันผลการวิจัยที่เกิดขึ้น

3. ควรมีการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านอื่น ๆ เพิ่มเติมจากกรอบแนวคิดใน งานวิจัยนี้ เช่น ปัจจัยทางด้านจิตลักษณะเดิม ได้แก่ สุขภาพจิต มุ่งอนาคตควบคุมตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นต้น

4. ควรมีการเสริมผลการศึกษาที่ได้จากการวิจัยนี้ ด้วยการศึกษาวิจัยเชิง คุณภาพในกลุ่มตัวอย่าง ตามวิธีการที่เหมาะสม ได้แก่ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก หรือการสนทนาแบบกลุ่ม เพื่อให้สามารถตอบคำถาม การวิจัย ให้มีความครอบคลุมและละเอียดมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มจุดแข็งในส่วนของ การยืนยันและสรุปผล

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงสาธารณสุข กรมควบคุมโรค. (2559). **สถานการณ์ไข้เลือดออกใน**

ประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: องค์การทหารผ่านศึก.

ณรงค์ศักดิ์ อดิษฐ์. (2557). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการ ป้องกันและควบคุมโรคเลือดออกตามลิ่มเลือดดำของประชาชน

จังหวัดเชียงใหม่. **พินศรสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.** 10 (1):

37-48.

ดลนภา หงส์ทอง, อรัญญา นามวงศ์, ประดิษฐ์ ชาลีเครือ, สิริสุตา เตชะวิเศษ,

สุรางคณา ไชยรินคำ, และ พรพิมล อรุณรุ่งโรจน์. (2559). ความรู้ และ

พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในเขตรับผิดชอบของ รพ.

สต.บ้านท่าไทร (หมู่ 5-9) ตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา. **การประชุม**

หาดใหญ่วิชาการระดับชาติ และนานาชาติ ครั้งที่ 7 วันที่ 23 มิถุนายน

2559. ค้นเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2559, จาก [www.hu.ac.th/conference/](http://www.hu.ac.th/conference/conference2016/proceedings/preface.html)

[conference2016/proceedings/preface.html](http://www.hu.ac.th/conference/conference2016/proceedings/preface.html).

นันทน์ช โสมนรินทร์ และ ณัฐชุตดา วิจิตรจามรี. (2555). **การเปิดรับข่าวสาร ความรู้**

ทัศนคติ และการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนใน

จังหวัดนนทบุรี. การประชุมวิชาการแห่งชาติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาเขตกำแพงแสน ครั้งที่ 9 วันที่ 6-7 ธันวาคม 2555. ค้นเมื่อวันที่ 21

พฤษภาคม 2559, จาก [http://researchconference.kps.ku.ac.th/conf9/](http://researchconference.kps.ku.ac.th/conf9/article_9/pdf/o_human43.pdf)

[article_9/pdf/o_human43.pdf](http://researchconference.kps.ku.ac.th/conf9/article_9/pdf/o_human43.pdf).

นิคม แก้ววันดี, วราภรณ์ ศิริสว่าง, และ ศิริขวัญ บริหาร. (2557). **ปัจจัยที่มีความ**

สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและควบคุมโรค

ไข้เลือดออก ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน. สาธารณสุขศาสตร์

มหาบัณฑิต สาขาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

- ภรณ์ ดังสุรัตน์ และ วิมลฤดี พงษ์หิรัญญ์. (2556). พฤติกรรมการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ. **วารสารวิจัยราชภัฏธนบุรี รับใช้สังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี**. 20 (1): 57-69.
- ภาคย์ คะมาลี. (2552). การรับรู้และพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนเทศบาลเมือง เมืองแกนพัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภิรมย์รัตน์ เกียรติธนบดี, วิโรจน์ ไหววนิชกิจ และ จเด็จ ดิยัง. (2558). พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของภาคีเครือข่ายสุขภาพในอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. **วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**. 10 (2): 84-91.
- ระเด่น หัสดี และ สรวงศ์กัญญ์ ดวงคำสวัสดิ์. (2536). การศึกษาและประชาสัมพันธ์กับการพัฒนาสาธารณสุข เพื่อบรรลุสุขภาพดีถ้วนหน้า. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- วรวรรณ อัสวกุล. (2555). อิทธิพลของการฝึกจิตและทักษะแก้มารดาที่มีต่อพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของบุตรก่อนวัยเรียน. **วิทยาสารทันตสาธารณสุข**. 17: 35-48.
- ไช้เต็งกี. (2559). ค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2559, จาก <https://th.wikipedia.org/wikipedia.org/wiki/ไช้เต็งกี>.

- วิจิตรา ดวงขยาย และ เทียนทอง ต๊ะแก้ว. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลสบง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดพะเยา. การประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ครั้งที่ 1 วันที่ 3 กรกฎาคม 2558. ค้นเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.chefile.cmru.ac.th/faculty/2558/msc/SAR2/KPI2.3/2.3-1-3.pdf>.
- สุทธิดา ทองศฤงคศิลป์. (2547). ปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการระหว่างบ้าน โรงเรียน และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับ ความตั้งใจที่จะดูแลญาติผู้สูงอายุของนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่2. วิทยานิพนธ์ศิลป ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุทธิพงษ์ ปรามศรี. (2547). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของประชาชน อำเภอสามสูง จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารสุขภาพภาคประชาชน ภาคเหนือ. 18 (1): 41-46.
- Golob, T. F. (2003). Structural equation modeling for travel behavior research: Transportation Research Part B. **Methodological**, 37 (1): 1-25.
- Gravetter, F. J., & Forzano, L. B. (2012). **Research Methods for the Behavioral Sciences** 4th ed. Belmont, CA: Wadsworth.
- Hair, J. F., Jr., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2006). **Multivariate Data Analysis**. 6th ed. Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall.